



Information om

TRANSKØNNETHED OG KØNSIDENTITET

hos børn og unge



HVAD ER TRANSKØNNETHED?

Det kan være svært at forklare præcist, hvad det vil sige at være eller at føle sig transkønnet, men mange beskriver det som at føle sig født i en forkert krop eller med det forkerte køn.

Oftest giver det sig udslag i, at den transkønnede ikke kan identificere sig med det ved fødslen tildelte køn (fødselskøn). Den transkønnede kan have svært at genkende sig selv i spejlet og bryder sig ofte ikke om at se sine kønsorganer. Den transkønnede tænker og opfører sig anderledes end andre med samme fødselskøn.

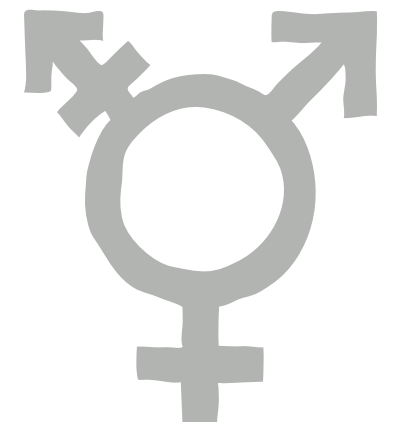
Det kan påvirke situationer i hverdagen og ind imellem opleves svært og frustrerende.

Alle nyfødte får tildelt et køn. Det er den nyfødtes kønsorganer, der bestemmer kønnet. "Det ved fødslen tildelte køn" eller den korte version "fødselskøn" er den gængse betegnelse.

For mange betyder disse følelser, at det er svært at finde ro omkring sig selv og sin kønsidentitet. Støtte fra de nærmeste pårørende (familie og tætte venner) og hjælp og vejledning fra professionelle fagpersoner, der har erfaringer med at hjælpe børn og unge i lignende situation, kan derfor være en stor hjælp undervejs.

De fleste (ca. 75 %) med følelser og tanker om transkønnet i barndommen finder ved starten af deres pubertet deres egen måde at leve i overensstemmelse med deres fødselskøn.

Kønsidentitet er den opfattelse man har af, hvilket køn man er. For nogle passer den ikke med det ved fødslen tildelte køn.



UNDERSØGELSE OG BEHANDLING

Transkønnethed er ikke en sygdom, men de, der oplever deres krop så anderledes, at det giver gener og ubehag, kan få forskellige former for hjælp. Det kan være enkeltstående rådgivning og vejledning, længerevarende samtalerapi, hormonbehandling og for nogle kønsskifteoperation, når de er blevet voksne.

Det vides ikke med sikkerhed, hvad der forårsager, at nogle personer er transkønnede.

Forskellige kromosomsygdomme, hormonelle sygdomme eller psykiske sygdomme kan bringe nogle mennesker i tvivl om deres kønsidentitet. Det er vigtigt at opdage sådanne tilstande, inden en eventuel behandling starter, fordi der kan være brug for særskilt hjælp og behandling. Derfor vil du også møde og blive undersøgt af forskellige behandlere.

Undersøgelser og forskning viser, at jo tidligere, der sættes ind med rådgivning og vejledning, jo lettere er det for den enkelte at reflektere over sin situation og blive afklaret og sikker i sit videre forløb og de valg, der skal træffes.

BEHANDLERTEAM

Teamet, der tilbyder børn og unge mulighed for rådgivning, vejledning, observation og behandling i forhold til tanker og følelser omkring transkønnethed og kønsidentitet, består af forskellige behandlere fra forskellige enheder i Region Hovedstaden.

- Sexologisk Klinik, Region Hovedstadens Psykiatri
- Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center, afd. Bispebjerg, Region Hovedstadens Psykiatri
- Klinik for Vækst og reproduktion, Rigshospitalet
- Gynækologisk Klinik, Rigshospitalet

Det overordnede formål med kontakten til de forskellige enheder er at hjælpe dig til at blive mere afklaret om din kønsidentitet og mere sikker i dine videre valg – samt at kunne tilbyde dig den relevante rådgivning og behandling.

LOVGIVNING

Udredning, observation og behandling følger Sundhedsstyrelsens *Vejledning om udredning og behandling af transkønnede*.

Se:
<https://sundhedsstyrelsen.dk/da/nyheder/2015/faglig-vejledning-om-behandling-af-transkoennede>

og
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=167172>

INDLEDENDE SAMTALER PÅ SEXOLOGISK KLINIK

Hvis du ønsker rådgivning eller behandling, skal du henvises til Sexologisk Klinik af din egen læge eller en psykiater. Du modtager herefter et brev med indkaldelse til de indledende samtaler med en psykolog eller psykiater. I brevet er der også et skema, hvori du og dine forældre eller værge skal tage stilling til fra hvem, Sexologisk Klinik må indhente yderligere oplysninger om dig. I vil også blive bedt om at udfylde et skema, der beskriver hvordan du og dine forældre hver især oplever din kønsidentitet. Når I har udfyldt skemaet, skal I sende det til Sexologisk Klinik.

De indledende samtaler vil være tilpasset og afhænge af, hvem du er og hvad, der giver mening at tale om med dig. Forløbet beskrevet er derfor også kun vejledende.

- **Ved 1. samtale** laver vi en journal og taler med dig om, hvordan du har det psykisk og fysisk, og hvad det er, du

ønsker. Dine forældre skal med til denne første samtale, da vi også skal tale med dem. I slutningen af samtalen taler vi om, hvordan det videre forløb typisk vil blive, og du og dine forældre har mulighed for at stille spørgsmål.

- **2. samtale** er en dobbeltaftale. Først mellem dig og behandleren og bagefter med dine forældre og behandleren. Her vil vi tale mere om din kønsidentitet, og hvordan du oplever den og dens udvikling. Du vil måske blive bedt om at udfylde nogle spørgeskemaer. Behandleren vil tale med dine forældre om, hvordan de oplever situationen.

- **3. og 4. samtale** er mellem dig og din behandler. Dine forældre må gerne være med, hvis du ønsker det. Vi taler nærmere med dig om, hvad det betyder for dig at være dreng/pige, hvordan du opfatter og beskriver dig selv, og hvordan det viser sig i hverdagen. Du vil måske blive bedt om at udfylde nogle spørgeskemaer. Hvis det er relevant, vil vi tale om dine erfaringer med seksualitet.

Nogle af samtalerne kan måske føles svære, da vi kommer til at tale om noget, der gør dig ked af det. Det er vigtigt, at du siger til, hvis noget er svært at tale om. Det er også vigtigt, at du ved, at der ikke er nogle "rigtige" eller "forkerte" svar. Det handler om, at vi gerne vil lære dig at kende og tale med dig om, hvad du gerne vil.

Efter de første to samtaler vil du blive henvist til Børne- og ungdomspsykiatrisk Center. Sideløbende vil du få tider til 3. og 4. samtale på Sexologisk Klinik.

**UNDERSØGELSE PÅ BØRNE- OG
UNGDOMSPSYKIATRISK CENTER, AFD. BISPEBJERG**

På Bispebjerg skal du og dine forældre deltage i en række samtaler med en børne- og ungdomspsykiater og en psykolog. Du skal også udfylde en række spørgeskemaer, gennemgå en psykologisk test, og en læge skal undersøge din krop. Det sker alt sammen som del af en afklaring for eventuelle tegn på psykisk sygdom, der kan kræve yderligere støtte i dit videre forløb.

At udredning og behandling foregår i psykiatrien skyldes, at de har ekspertise til at vurdere, om du har psykiske vanskeligheder, der vil kunne komplicere det videre forløb. Samtidig har centeret erfaring med at hjælpe og støtte børn og unge, der sideløbende med deres transkønnethed slås med andre problemer, som f.eks. angst eller depression.

Hvor længe forløbet i Børne- og ungdomspsykiatrisk Center varer, afhænger af en individuel vurdering, men vi vil altid sikre, at både du og dine pårørende løbende bliver inddraget og er med til at træffe de endelige beslutninger.

**- DET KAN VÆRE SVÆRT AT STÅ VED.
OG FOR NOGEN ER DET OGSÅ SVÆRE-
RE END FOR ANDRE.**

**MEN VI ER ALLE SAMMEN FORSKEL-
LIGE, OG DER ER JO INGEN DER PASSER
IND I ALLE KASSER ALLIGEVEL**

**- JEG ER FØDT SOM EN
PIGE, MEN HAR ALTID
FØLT MIG SOM EN DRENG.**



DET VIDERE FORLØB

Efter de indledende samtaler og undersøgelser vil de behandlere, der har talt med jer undervejs, drøfte og vurdere, hvad vi kan tilbyde og foreslå dig videre frem. Der kan være forskellige muligheder afhængig af din situation:

- Hvis du ønsker at komme i behandling med stophormoner, kan vi evt. have brug for flere samtaler med dig, før vi kan tage endelig stilling til din behandling
- Hvis du fortsætter i forløbet og får stophormoner eller fremadrettet får kønshormoner, vil du blive henvist til Klinik for Vækst og reproduktion. Du vil samtidig blive inviteret til samtale ca. en gang om måneden på Sexologisk Klinik. Det kan være i en gruppe og/eller individuelle samtaler, hvor du har mulighed for at dele dine tanker og følelser undervejs
- Dine forældre vil også få et tilbud om samtaler
- Du kan få tilbudt psykiatrisk støtte enten i Børne- og ungdomspsykiatrisk Center eller der, hvor du bor
- Hvis vi vurderer, at din situation ikke umiddelbart indebærer transkønnethed, vil vi tilbyde dig støttende samtaler uden at hormonbehandling kommer på tale, eller hjælpe dig til at få kontakt med andre behandlere i nærheden af, hvor du bor.

Vi vil præsentere dig for mulighederne og sammen drøfte næste skridt. Hvis du har spørgsmål eller brug for yderligere afklaring, taler vi sammen om det.

UNDERSØGELSE OG BEHANDLING I KLINIK FOR VÆKST OG REPRODUKTION

Hvis du, dine forældre og behandlerne finder frem til, at du skal fortsætte i behandling for på sigt at få mulighed for at skifte køn, kan du fra ca. 12 års alderen, og hvis din pubertet er startet, få medicin, der sætter din pubertet på pause. Medicinen kaldes populært for stophormoner og hormonblokkere. Så har du tid til at blive mere sikker i din beslutning uden, at der sker for mange forandringer i din krop.

Når du bliver 16 år, hvis du er fyldt 16 år eller er ældre er der mulighed for at få medicin i form af kønshormoner, der gør, at din krop udvikler sig i det ønskede køns retning. Det betyder, at du får østrogen (kvindeligt kønshormon), hvis dit fødselskøn er dreng, eller Testosteron (mandligt kønshormon), hvis dit fødselskøn er pige. Medicinen ændrer langsomt dit udseende og dermed dit kønsudtryk. For at få kønshormoner skal du have været gennem et udrædningsforløb som beskrevet tidligere samt ca. et år med samtaler på Sexologisk Klinik.

I Klinik for Vækst og reproduktion laver en børne-ungelæge med speciale i hormonsygdomme en undersøgelse af dig og tager blodprøver og knoglealder for at finde ud af, hvor langt du er i din pubertet og vækst. Du kan være så ung på henvisningstidspunktet, at det først senere vil være relevant at henvise dig til denne undersøgelse.

Fra ca. 18-års alderen tilknyttes du et behandlerteam på Gynækologisk Klinik. Har du henvendt dig sent i puberteten, vil du i særlige tilfælde kunne starte hormonbehandling direkte på Gynækologisk Klinik.

- Jeg var utrolig ked af det, frustreret og irriteret. Jeg kunne intet gøre.

Forestil dig, at du tror, at du er en dreng, men at omverdenen hele tiden fortæller dig, at du ikke er det.



VIL DU VIDE MERE

Hvis du eller din familie og venner har spørgsmål, er I altid velkomne til at kontakte din behandler eller et af de involverede teams.

I kan også læse mere på:
www.psykiatri-regionh.dk og www.rigshospitalet.dk

BESØGSADRESSER

Psykiatrisk Center København

Sexologisk Klinik
Tagensvej 20, opgang 74,
2200 København N.
Tlf. 38 64 71 50

Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center

Ambulatorium for unge
Lersøpark Allé 107, 1.,
2400 København NV.
Tlf. 38 64 11 73

Rigshospitalet

Klinik for Vækst og reproduktion
Blegdamsvej 58, opgang 95,
2100 København Ø.
Tlf. 35 45 79 58



Region Hovedstadens Psykiatri

Kristineberg 3

2100 København Ø

Tlf: 3864 0000

www.psykiatri-regionh.dk

Grafisk design: RegionH Design

2016



Psykiatri